

Τα Ελληνικά Περιοδικά Ποικίλης Ύλης (1900 έως σήμερα): Κριτική Ανάλυση, Ποσοτικά Δεδομένα, Βασικές Θεωρητικές Συντεταγμένες, Ερευνητικές Προκλήσεις

Κύρια Ερευνήτρια: Δρ. Γιούλα Κουτσοπανάγου

Τα περιοδικά ποικίλης ύλης (ή 'λαϊκά' περιοδικά) αποτελούν ιδιότυπο εκδοτικό φαινόμενο και προϊόν της εποχής τους. Εκδίδονται σε όλες σχεδόν τις χώρες, σε Ευρώπη και Αμερική, με ιδιαίτερα ανά χώρα χαρακτηριστικά, αλλά με φανερές αλληλεπιδράσεις στην αισθητική, τη θεματολογία, τη μορφολογία, και εμφανή κοινά σημεία ως προς το κοινό τους, το φτηνό χαρτί στο οποίο τυπώνονταν, το εντυπωσιακό εξώφυλλο, την έμφαση στην εικονογράφιση, την ανταγωνιστική προσπάθεια προσέλκυσης αναγνωστών, κ.ά. Η απήχυσή τους είναι το ίδιο εντυπωσιακή και μαζική όπου κι αν εκδόθηκαν.

Εμφανίζονται, στην Ελλάδα, στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, μεσουρανούν στον Μεσοπόλεμο, μεταλλάσσονται μετά τον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο, ενώ οι τελευταίες αναλαμπές τους σημειώνονται στη δεκαετία του 1970 όταν θα τα διαδεχθούν άλλες μορφές μαζικής επικοινωνίας, όπως η τηλεόραση και τα εξειδικευμένα πλέον περιοδικά ευρείας κυκλοφορίας.

Πρόκειται για έντυπα που «δεν είναι καθαρώς λογοτεχνικά, επιστημονικά, πολιτικά ή με κάποια εξειδίκευση, αλλά απευθύνονται σ' ένα πλατύτερο κοινό με την ποικίλη ύλη τους, που ξεκινά από πολιτική ενημέρωση και φτάνει σε συνταγές μαγειρικής και που πάλι η ποιότητά τους κλιμακώνεται ανάλογα με το κοινό στο οποίο αποβλέπουν (συνεργάτες επώνυμοι, πολυτελής εμφάνιση, κείμενα γραμμένα στο γόνατο, ερεθιστικές φωτογραφίες, σκανδαλιστικά ρεπορτάζ)».

Περίγραμμα ερευνητικού έργου

Σημαντικό είναι το έλλειμμα στην καταγραφή και τη μελέτη των περιοδικών ποικίλης ύλης που συνιστούν μια ολόκληρη περίοδο στην εκδοτική μας ιστορία.

Το ερευνητικό πρόγραμμα συνιστά μέρος της έρευνας του ΕΤΜΙΕΤ, η οποία στοχεύει στη συνθετική ιστοριογράφιση του ελληνικού Τύπου από τα τέλη του 18^{ου} αιώνα έως σήμερα και τη συγκριτική θεώρησή του σε σχέση με άλλες εθνικές ιστορίες του Τύπου, όπως έχουν αποτυπωθεί στην ξενόγλωσση βιβλιογραφία.

Με αφετηρία την πρώτη καταγραφή των λαϊκών περιοδικών, που έγινε το 1981 από τον Γ. Ζεβελάκη και τον Λ. Παπαστάθη και το πλούσιο προσωπικό αρχείο του πρώτου, η ερευνητική ομάδα έχει αποδελτιώσει την υπάρχουσα βιβλιογραφία (Δ. Χανός) καταλογογραφώντας, σε πρώτη φάση, όλους τους τίτλους των περιοδικών -εβδομαδιαίων, μηνιαίων αλλά και ετήσιων (Ημερολόγια) προχωρά δε σε αυτοψία των περιοδικών σε βιβλιοθήκες και αρχεία, δημόσια και ιδιωτικά για να καταγράψει συστηματικά τα μορφολογικά, τυπογραφικά, εκδοτικά στοιχεία και αναλυτικά στοιχεία του περιεχομένου τους αλλά και το ανθρώπινο δυναμικό που τα πλαισίωσε (ιδιοκτήτες, εκδότες, συνεργάτες).

Το όλο εγχείρημα προϋποθέτει την κατά το δυνατόν πληρέστερη ψηφιοποίηση όλων των λαϊκών περιοδικών, ειδικά των πιο δυσεύρετων. Μέρος των περιοδικών του αρχείου Ζεβελάκη έχει ψηφιοποιηθεί (εξώφυλλα και ταυτότητα περιοδικών, ανθολόγηση πολυάριθμων άρθρων) από την Ευώνυμο Οικολογική Βιβλιοθήκη (www.evonymos.org). Πρόθεση της ερευνητικής ομάδας είναι η διοργάνωση θεματικών σεμιναρίων και συζητήσεων όπου θα προσκαλούνται ομιλητές, ερευνητές και επαγγελματίες, να μιλήσουν για διάφορες πτυχές αυτού του εκδοτικού φαινομένου. Ο συμβολές αυτές κρίνονται χρήσιμες για την προώθηση και διευκόλυνση της ίδιας της έρευνας.

Τα στοιχεία που θα συγκεντρωθούν θα είναι προσβάσιμα στη βάση δεδομένων, ενώ τα πορίσματα του ερευνητικού έργου θα δημοσιοποιηθούν με τη διοργάνωση εκδηλώσεων (εκθέσεων, δημοσιεύσεις άρθρων, διαλέξεων από ξένους ερευνητές που έχουν ασχοληθούν με παρόμοια θέματα, εκδόσεις λευκωμάτων κ.λπ.) και ενός καταληκτικού συνεδρίου όπου θα εξετασθεί πολύπλευρα η ιστορία του περιοδικού τύπου και ειδικότερα το εκδοτικό φαινόμενο των περιοδικών ποικίλης ύλης, η συμβολή τους στην ιστορία της ελληνικής δημοσιογραφίας και οι πολύπτυχες προεκτάσεις τους στην πολιτιστική και κοινωνική ζωή του τόπου.